

concept of pedagogical culture and professional pedagogical culture were studied in order to determine its methodological foundations. The functions of the methodical culture of a teacher-musician, the features of its development in the process of professional training are analyzed. The components of pedagogical culture are identified, which correspond to the main types of pedagogical activity of the teacher and are reflected in its implementation. The connection between the theoretical and practical training of a teacher of musical disciplines is determined and the specifics of his future professional activity are outlined. The methodological activity of the teacher, diverse in types and content, is determined as the main form of implementation and development of his methodological culture. The need for the formation of special abilities and skills among pianists has been updated in connection with modern requirements for the content and final results of the process of training specialists in the musical and pedagogical profile.

It has been established that the combination of a variety of activities (pedagogical, educational, organizational, educational, performing, etc.) by a teacher-musician in his work is of great importance for solving pedagogical problems aimed both at developing the professional skills of students and improving the methodological culture of the student himself. It is noted that the formation of the foundations of methodological culture in the process of vocational education will be more successful if objective pedagogical conditions are created at the Faculty of Music and Education, allowing the formation of methodological knowledge, mastering the essence and specifics of methodological culture. The importance of professional training of the future teacher in the piano class is emphasized, the principles of working with students are determined, which will contribute to the formation of their methodological culture.

Key words: professional education, pedagogical culture, methodical culture, professional training, master's degree, piano teacher.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-153.2022.09>

УДК 378.091.3:796.071.4:004

Макаренко Л. Л., Гамула І. А., Чиж В. В.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлено питання оволодіння сучасними цифровими технологіями і ресурсами та їхнього використання, що стає одним з основних компонентів професійної підготовки сучасного фахівця у галузі фізичної культури і спорту. Це пов'язано з інтенсивним розвитком суспільства, необхідністю адаптації фахівців до нових життєвих реалій, а також із впровадженням дистанційного навчання.

Розглянуто наукові погляди вчених на питання модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі фізичної культури і спорту, які характеризуються різноаспектністю, що можна пояснити наявністю значної кількості тлумачень понять, які останніми роками отримали поширення у галузі фізичної культури і спорту, зокрема: "освіта", "цифрова компетентність", "цифровізація" тощо.

Нинішня система освіти ґрунтується на необхідності розвитку творчих здібностей здобувачів освіти, що надаватиме можливість швидко приймати рішення та вирішувати проблеми у майбутній професійній діяльності. З огляду на це, викладачі та студенти повинні

активно використовувати цифрові технології під час навчання, щоб підвищити ефективність перебігу освітнього процесу.

Зазначено, що сучасні умови організації та реалізації комунікації між викладачем і здобувачами освіти вимагають розроблення і впровадження в освітній процес профільних ЗВО професійно орієнтованих програмних і програмно-педагогічних засобів і курсів.

Доведено, що у галузі фізичної культури і спорту, як і в багатьох інших, виникла необхідність переходу від традиційних засобів до використання цифрових технологій, які дають можливість здійснювати збір, обробку і передачу інформації, проводити самоосвітню діяльність та фізкультурно-оздоровчу роботу з населенням, якісно змінювати зміст, методи та організаційні форми навчання, займатися підготовкою висококваліфікованих спортсменів тощо.

Ключові слова: галузь фізичної культури і спорту, інформатизація, цифрові технології, інтерактивне освітнє середовище, цифрова компетентність.

Одним із головних інструментів інформатизації сучасного суспільства є цифрові технології та ресурси, які дають можливість докорінно змінити життєдіяльність кожної людини. Розроблення стратегії розвитку їхнього використання в усіх сферах людської діяльності є однією з ключових проблем стратегічного планування як на національному, так і на глобальному рівнях.

Сучасне цифрове суспільство ставить перед освітою завдання щодо підготовки фахівців, здатних гнучко адаптуватися до життєвих ситуацій, самостійно творчо мислити, бути здатним генерувати нові ідеї, бути комунікабельним, контактним у різних соціальних групах, самостійно працювати над розвитком власного інтелекту; вільно орієнтуватися в інформаційних потоках тощо. Сучасний фахівець будь-якого профілю має бути здатним отримувати, обробляти і використовувати інформацію за допомогою програмно-апаратних, технічних та інших засобів цифрових технологій.

У процес цифровізації освіти загалом і сфери фізичної культури і спорту зокрема покладено основні положення нормативних документів, зокрема Законів України “Про освіту” (2016), “Про фізичну культуру і спорт” (2018), Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років, Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013), що передбачає використання можливостей інформаційних і цифрових технологій, інтенсифікацію всіх рівнів освітнього процесу з метою професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту.

Останніми роками питаннями модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі фізичної культури і спорту опікувалися як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, зокрема: О. Ю. Ажиппо, Н. О. Белікова, М. М. Василенко, М. В. Данилевич, П. Б. Джуринський, Л. І. Іванова, Р. П. Карпюк, Р. В. Клопов, П. Конох, Ю. О. Ляний, С. В. Мединський, Н. І. Степанченко, Л. П. Сущенко, О. В. Тимошенко та ін.; підготовкою майбутніх магістрів фізичної культури і спорту – І. Іваній, С. Мішин, С. Табінська, С. А. Чернігівська та В. Б. Бакурідзе-Маніна та ін.; питаннями теорії та методики фізичної культури – В. Г. Ареф'єв, В. П. Іващенко та О. П. Безкопильний, В. О. Кашуба, Т. Ю. Круцевич, Б. М. Шиян та інші.

Активне впровадження засобів інформаційних і цифрових технологій в

освітній процес передбачає використання певного понятійно-термінологічного апарату, пов'язаного з інформатизацією освіти, що отримав останніми роками поширення у галузі фізкультури і спорту і охоплює: *інформатизацію фізкультурної освіти, засоби цифрових та інформаційних технологій у фізичній культурі та спорті, програмно-педагогічні засоби у фізичній культурі та спорті, електронні навчальні посібники, інформаційно-освітнє фізкультурне середовище, інформаційну взаємодію, інтерактивний діалог, технологію телекомунікації у фізичній культурі та спорті, комп'ютерну візуалізацію освітньої інформації з фізичної культури.*

Засоби цифрових технологій фізкультурно-освітнього призначення – це засоби інформаційних і цифрових технологій, використовувани разом з навчально-методичними, нормативно-технічними та організаційно-інструктивними матеріалами, які забезпечують реалізацію оптимальної технології їхнього педагогічного використання.

Опанування засобами цифрових технологій стає одним з основних компонентів професійної підготовки сучасних фахівців у галузі фізичної культури і спорту, а це вимагає розроблення і впровадження в освітній процес галузі фізичної культури і спорту професійно орієнтованих програмно-апаратних і програмно-педагогічних засобів, які сприятимуть оволодінню спеціальними знаннями, накопиченню особистісного досвіду їхнього використання у професійно-педагогічній і спортивній діяльності.

Вирішуючи завдання інформатизації (цифровізації) навчально-тренувального процесу, слід чітко визначити:

- де і з якою метою необхідно використовувати можливості програмно-апаратних, інформаційних і цифрових технологій;
- які програмні продукти повинні забезпечити вирішення завдань інформатизації навчально-тренувального процесу;
- яким чином проводити пошук, обробку, зберігання, передачу і представлення освітньої та науково-методичної інформації у галузі фізичної культури і спорту засобами сучасних інформаційних і цифрових технологій.

Упродовж останніх років для ефективної професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту з використанням засобів цифрових технологій в Україні вдалося створити нормативно-правове підґрунтя для розвитку сектору е-освіти, що знайшло своє відображення в державних програмах та нормативних документах щодо інформатизації освіти в Україні: “Про заходи щодо вдосконалення державної інформаційної політики та забезпечення інформаційної безпеки України”, “Сто відсотків”, “Державна цільова науково-технічна програма “Впровадження і застосування гід-технологій на 2009–2013 роки””, “Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці”, “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки”, “Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки” зі змінами та доповненнями тощо.

Для того щоб університети як соціальні інститути могли впливати на перебіг професійного становлення майбутнього фахівця і самореалізацію

особистості студента, потрібне створення нового освітнього середовища, інтерактивного освітнього простору на основі єдності принципів “Social – Mobile – Access – Regulated – Technology”, де Social – соціальна орієнтованість, Mobile – мобільність, Access – доступність, Regulated – керованість, Technology – технологічність.

Сучасна система освіти акцентує увагу на розвиткові творчих здібностей майбутніх фахівців у галузі фізичної культури і спорту на основі формування базових знань із подальшим оволодінням технологіями їхнього використання у професійно-практичній діяльності. Ці завдання вирішуються провідними ЗВО через розроблення та реалізацію інтерактивних методів навчання на групових заняттях і проведення профільних спецкурсів, що дають можливість значно розширити спектр спеціальних знань, які набувалися в процесі лекційних курсів, методичних умінь і навичок на основі методу проблемного навчання і методу проєктів з використанням засобів цифрових технологій (наприклад, змістове наповнення таких навчальних дисциплін, як “Основи науково-дослідної роботи у галузі фізичної культури і спорту”, “Інформаційні технології у науковій діяльності з фізичної культури і спорту” тощо).

Особлива увага на етапі впровадження засобів цифрових технологій в освітній процес фахівців фізичної культури і спорту приділяється: дидактичному супроводу і забезпеченню; індивідуалізованому підходу та диференційованому навчання; наданню різного виду змістової навчальної інформації; контролю процесу навчання і подальшій його корекції; здійсненню різних видів освітньої діяльності (моделювання та імітування процесів і явищ, проведення лабораторних робіт, експериментальних дослідів тощо); виробленню умінь самостійного прийняття оптимальних рішень; посиленню сталої мотивації та сталою інтересу до процесу навчання; розвиткові здібностей і навичок самоосвітньої діяльності.

Підсумком роботи було створення електронного навчально-методичного комплексу (ЕНМК) для кожної конкретної дисципліни. Цей комплекс містить різноманітну корисну педагогічну освітню інформацію на Google-диску і використовується для організації, контролю та корекції освітнього процесу. Нині проводиться робота щодо вдосконалення ЕНМК, спрямованого на створення цілісних комп’ютеризованих е-курсів, що охоплюють усі дисципліни навчального плану за роками навчання. До комплексу увійшли: електронні підручники, хрестоматії, посібники, науково-методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи, мережеві освітні курси, теми контрольних і курсових робіт, залікові вимоги, питання до іспитів, практичні завдання, тестові завдання з банком відповідей на них тощо.

Разом з високим рівнем ефективності впровадження засобів цифрових технологій у галузь фізичної культури і спорту було визначено, що їхнє використання передбачає, насамперед, урахування рівня сформованості цифрової компетентності здобувачів освіти. Так, для роботи з електронними підручниками, хрестоматіями тощо вони повинні вміти працювати не лише з текстовими редакторами й електронними таблицями, але й з інтернет-

ресурсами (гіперпосиланнями і пошуковими системами тощо); мати навички заповнення електронних тестів; працювати в чатах (зокрема іноземною мовою).

Отже, під цифровою компетентністю фахівця з фізичної культури і спорту як складовою інструментальних компетентностей слід розуміти інтегральну особистісну якість студента, що передбачає знання про способи отримання, переробки, передачі, зберігання і представлення професійно детермінованої інформації за допомогою цифрових технологій; в узагальнених уміннях інтегрувати цифрові технології в технології адаптивної фізичної культури, не порушуючи при цьому професійних цінностей та установок; розуміння їхньої ролі та місця у неперервному професійному розвитку шляхом самоосвітньої пізнавальної діяльності студентів. Інформаційно-освітнє середовище системи освіти покликане наповнити створені канали такою інформацією і, як наслідок, забезпечити якісно нові умови для розвитку всієї системи професійної освіти. Обов'язковою умовою ефективного використання цих систем є якісне інформаційне наповнення, що забезпечує підтримку процесу навчання, наукових досліджень та управління.

Аналіз спеціальної літератури (Є. Карабанов, О. Непша, Н. Чухланцева, В. Ушаков та ін.) показав, що найбільша кількість досліджень у галузі інформаційних і цифрових технологій, використовуваних у галузі фізичної культури і спорту, присвячено створенню прикладних програмних продуктів і автоматизованих систем, що дають можливість оптимізувати управління тренувальним процесом; питанням поліпшення якості технічної підготовленості спортсменів [1]. Розроблення систем для посилення цього аспекту підготовки спортсменів ведеться у напрямі створення програмно-апаратних комплексів, що дають змогу автоматизувати введення інформації в ПК, її обробку та обчислення необхідних біомеханічних параметрів. Це дає можливість підвищити ефективність навчання рухових дій та уникнути безлічі помилок.

На початковій стадії впровадження цифрових технологій у планування тренувального процесу реалізувалося шляхом створення систем управління базами даних, що надають можливість зберігати і здійснювати пошук адекватних засобів тренування. У спорті вищих досягнень оптимізація планування підготовленості спортсмена відбувається за рахунок створення експертних систем і програм, які подібні за змістом. Експертні системи – це складні програмні комплекси, які інтегрують знання фахівців у конкретних предметних галузях і тиражують цей досвід для консультації менш кваліфікованих користувачів. На сьогодні розроблені експертні системи для планування підготовки бігунів на середні дистанції та важкоатлетів, а також спортсменів у стрибкових видах легкої атлетики. Розроблено програму, яка дає можливість здійснювати планування навантаження у стрільбі (прості програми, що дають можливість підвищити ефективність роботи тренера і швидко й ефективно розрахувати результати в лижних перегонах з урахуванням вікового коефіцієнта, незважаючи на їхню відносну простоту,

вирахувати певні параметри навантаження, межі метаболічних режимів щодо частоти пульсу тощо).

На сьогодні в компанії "Adidas" розроблені абсолютно нові технології, починаючи від повітряних подушок у спортивному взутті й завершуючи системою "Polar". Нині вказані фірми співпрацюють у проєкті "Fusion". Це партнерство об'єднує сучасні технології "Adidas" в одязі та взутті й технологію "Polar RS800 Running Computer", яка дає можливість оперативно вимірювати пульс, швидкість, дистанцію спортсмена тощо. Сучасні технології дали змогу спортивним фанатам бачити на електронному табло чітку картинку та всі деталі змагання, яке проходить. Наприклад, в американському футболі, щоб уникнути суперечливих ситуацій у різних матчах, із 2007 року почали використовувати HD-технології, які у п'ять разів чіткіші за звичайні стандартні зображення.

Професійні спортсмени всюди використовують цифрові технології. Наприклад, спортсмен-гравець може використовувати датчик на своєму тілі, щоб заміряти траєкторію і силу удару. Отримані показники згодом аналізуються, за необхідності у тренувальний процес вносяться своєчасні науково обґрунтовані корективи. Колись спортивні помилки міг підтвердити тільки суддя або тренер, проте зараз кожен рух може бути розподілений на частини, будь-яка людина може проконтролювати та оцінити реальну дію за допомогою інформаційних та цифрових технологій.

Питання використання цифрових технологій під час проведення змагань розглядалися у публікаціях О. В. Базильчук, Л. П. Матвєєва, С. Ф. Матвєєва, О. В. Борисова, М. Платонова, О. А. Шинкарук та інших. Вони вказують, що при проведенні змагань рівня Олімпійських ігор застосування цифрових технологій забезпечує оперативний збір, передачу, зберігання та обробку великої кількості інформації. На Олімпійських іграх в Атланті вперше була використана передача даних щодо результатів змагань через Інтернет. Сьогодні можемо дивитися не лише результати, але й безпосередньо змагання в режимі онлайн. Окрім роботи з великими інформаційними масивами, інформаційно-апаратні засоби використовуються для статистичної обробки результатів змагань. Це особливо важливо для тих видів спорту, в яких результат спортсмена оцінюється судьями-експертами (наприклад, описується алгоритм програми, що дає можливість оцінювати результативність діяльності гравця (команди) у спортивних іграх) [3].

Важливий напрям використання цифрових технологій пов'язаний із розробленням програм для оздоровчої фізичної культури, серед яких виокремлюють: діагностичні (програма дає можливість фахівцеві швидше поставити діагноз), діагностико-рекомендаційні (разом із діагнозом користувачеві пропонується певний перелік рекомендацій, що відповідає виявленому рівню здоров'я і рухової активності), управлінські (здійснюється взаємодія з користувачем за принципом зворотного зв'язку, тобто надаються завдання, контролюється їхнє виконання, а за результатами пройдених тестів виробляються відповідні рекомендації).

Перспективним напрямом у використанні можливостей засобів цифрових технологій для підвищення якості професійної підготовки фахівця і розвитку особистості студента у системі освіти є дистанційне навчання, яке надає можливість побудувати для кожного здобувача освіти індивідуальну траєкторію навчання, що особливо актуально для освіти у галузі фізичної культури і спорту [4].

Під дистанційним навчанням прийнято розуміти навчання за допомогою інформаційних і комунікаційних технологій, в процесі якого викладач і студент, опосередковано взаємодіючи, реалізують загальний освітній процес, спрямований на самоосвіту людини. За умов такого розуміння дистанційного навчання органічно вбудовується у загальну освітню систему. Основу освітнього процесу дистанційного навчання складає цілеспрямована і контрольована інтенсивна самостійна робота студента. Викладач отримує новий статус. Його основне завдання – організувати самостійну пізнавальну діяльність здобувачів освіти, навчити їх самостійно працювати з інформацією, набувати знань, застосовувати отримані практичні знання. Упродовж всього періоду вивчення дисципліни студент повинен реально відчувати керівництво викладача, тому велике значення у процесі дистанційного навчання надається педагогічному супроводу.

Ефективність педагогічного супроводу в процесі дистанційного навчання залежить від сукупності певних умов, а саме: наявності у студентів інформаційної культури; урахування психологічних закономірностей сприйняття, пам'яті, мислення, уваги і вікових особливостей студентів, їхніх індивідуальних і особистісних характеристик; створення психологічного комфорту, що передбачає уміння викладача вести діалог засобами інформаційних і цифрових технологій, знаходити індивідуальний підхід до студентів; здійснення особливим чином організованого самоконтролю здобувачів освіти і систематичного контролю викладача за засвоєнням знань, передбачених при розробленні відповідних програм; володіння студентами навичками самостійної роботи; забезпечення ефективної взаємодії усіх компонентів системи дистанційного навчання, зокрема між викладачем і студентами, студентами між собою, студентами і дидактичним матеріалом.

Ще однією з проблем інформатизації освіти в галузі фізкультури і спорту є цифрова культура викладачів факультетів та інститутів фізичної культури, їхня готовність до застосування цифрових технологій у системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців із фізичної культури і спорту. Комп'ютер не стане інструментом у діяльності майбутніх фахівців доти, доки викладачі фізкультурних ЗВО і факультетів фізичної культури досконало ним не володітимуть. Тому уміння використовувати цифрові технології та ресурси під час навчання та у професійній діяльності фахівців фізичної культури і спорту стає життєво необхідним для викладача. Якщо розглядати процес цифровізації навчання як одну з найбільш сучасних тенденцій методики викладання будь-яких спортивно-педагогічних дисциплін, то володіння методологією використання засобів інформаційних і цифрових технологій в

освітньому процесі повинне стати невід'ємною якістю кожного викладача, незалежно від його спеціалізації.

В основу формування інформаційної культури професорсько-викладацького складу має бути покладено ідею інформаційної підтримки кожного предмета, що вивчається: не можна замінити це вивченням єдиного курсу інформатики, разом із дисципліною "Цифрові технології і ресурси", яка стала обов'язковою для усіх спеціальностей і напрямів освітньої підготовки.

Сьогодні особливого значення набуває створення випереджального освітнього інформаційного середовища фізкультурної освіти, яке могло б надати можливість вільно користуватися базами даних, сформованими у кожному профільному ЗВО, усім фахівцям незалежно від місця їхнього проживання. Передусім, до них можна віднести: бази даних дисертацій, підручників, статей навчально-методичної літератури й тез; програмні оболонки для розробки ЕНМК з різних спортивно-педагогічних дисциплін та оздоровчої роботи з населенням; кваліфікаційні роботи студентів; спеціальне програмне забезпечення; мультимедіа сервіси та електронні видання.

Отже, позитивний вплив інформаційних і цифрових технологій на розвиток галузі фізичної культури і спорту виявлено у таких основних напрямках, як: статистичний аналіз і графічне зображення цифрового матеріалу; текстове редагування методичної та ділової документації; навчання і контроль теоретичних знань студентів; контроль фізичного розвитку, підготовленості, працездатності здобувачів освіти; підготовка й обробка результатів змагань з різних видів спорту; контроль і оптимізація техніки спортивних рухів; створення електронних тренажерних комплексів тощо.

Незважаючи на певні труднощі, пов'язані з організаційними, матеріально-технічними, науково-методичними аспектами розроблення і впровадження цифрових технологій у галузь фізичної культури та спорту, вони викликають певний інтерес у фахівців, оскільки тут, як і в інших галузях, виникла необхідність переходу від традиційних засобів до використання засобів цифрових технологій, що надають можливість значно ефективніше здійснювати підготовку висококваліфікованих спортсменів і суддів, проводити фізкультурно-оздоровчу роботу з населенням шляхом самоосвітньої діяльності, зміни змісту, методів, педагогічних форм навчання. Враховуючи тенденції постійного розширення сфери використання фахівцями фізичної культури цифрових технологій, в основі яких загальне і спеціальне програмне забезпечення, цифрова культура повинна розглядатися як невід'ємний компонент їхньої професійної (професійно-педагогічної) культури.

Використана література:

1. Арефьев В. Г. Основы теории та методики физического воспитания : учебник. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. 268 с.
2. Базильчук О. Культурологічний підхід у професійній підготовці майбутніх фахівців фізичної реабілітації до роботи з відновлення здоров'я спортсменів. *Молодь і ринок*. 2015. № 11. С. 119-123.
3. Бахмат Н. Особливості освітньо-наукової підготовки магістрів в умовах інформатизації освіти. *Молодь і ринок*. 2018. № 6 (161). С. 22-27.

4. Биков В. Ю., Спирін О. М., Пінчук О. П. Проблеми та завдання сучасного етапу інформатизації освіти. *Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики* (до 25-річчя НАПН України). Зб. наук. пр. Київ, 2017. С. 8-191.
5. Василенко М. М., Денисова Л. В. Методологічні підходи до дослідження професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Зб. наук. пр. Київ, 2017. Випуск 5К(86)17. С. 55-59.
6. Макаренко Л. Л. Теоретичні та методичні основи формування інформаційної культури педагога : монографія. Київ : ФОП / Грінь Д. С., 2012. 478 с.
7. Макаренко Л. Л. Інформаційна культура сучасного фахівця як складова освітнього потенціалу нації. *Єдність навчання і наукових досліджень – головний принцип університету*: матеріали звітної науково-практичної конференції викладачів, докторантів та аспірантів. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. С. 68-70.
8. Навчання на основі інтернет-технологій (e-learning) у вищих закладах освіти фізичної культури і спорту: проблема реалізації. Молодь та олімпійський рух : зб. матеріалів X Міжнар. наук. конф. / Шинкарук О. А., Денисова Л. В., Степаненко О. О., Харченко Л. А., Герасименко С. О., Голованова Н. Л. Київ : НУФВіСУ, 2017. С. 6-335.
9. Ячнюк І. О., Ячнюк Ю. Б., Ячнюк М. Ю. Підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання до професійної діяльності. *Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт* : зб. наук. пр. Чернігів, 2016. 139 (1). С. 71-369.

References :

1. Arefiev V. H. *Osnovy teorii ta metodyky fizychnoho vykhovannia* : pidruchnyk. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2010. 268 s.
2. Bazylchuk O. Kulturolohichni pidkhid u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv fizychnoi reabilitatsii do roboty z vidnovlennia zdorovia sportsmeniv. *Molod i rynek*. 2015; 11:119-23.
3. Bakhmat N. Osoblyvosti osvithno-naukovoi pidhotovky mahistriv v umovakh informatyzatsii osvity. *Molod i rynek*. 2018; 6:22-7.
4. Bykov V. Yu., Spirin O. M., Pinchuk O. P. Problemy ta zavdannia suchasnoho etapu informatyzatsii osvity. *Naukove zabezpechennia rozvytku osvity v Ukraini: aktualni problemy teorii i praktyky* (do 25-rihchia NAPN Ukrainy). Zb. nauk. pr. Kyiv; 2017. S. 8-191.
5. Vasylenko M. M., Denysova L. V. Metodolohichni pidkhody do doslidzhennia profesiinoi pidhotovky maibutnikh fitness-treneriv u vyshchikh navchalnykh zakladakh. *Naukovyi chasopys Nats. ped. un-tu imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport)*. Zb. nauk. pr. Kyiv, 2017. 5K(86):55-9.
6. Makarenko L. L. Teoretychni ta metodychni osnovy formuvannia informatsiinoi kultury pedahoha : monohrafiia. Kyiv : FOP / Hrin D. S., 2012. 478 s.
7. Makarenko L. L. Informatsiina kultura suchasnoho fakhivtsia yak skladova osvithnoho potentsialu natsii. *Yednist navchannia i naukovykh doslidzhen – holovnyi pryntsyup universytetu* : materialy zvitnoi naukovo-praktychnoi konferentsii vykladachiv, doktorantiv ta aspirantiv. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2016. S. 68-70.
8. Navchannia na osnovi internet-tekhnohohii (e-learning) u vyshchikh zakladakh osvity fizychnoi kultury i sportu: problema realizatsii. *Molod ta olimpiyskyi rukh* : zb. materialiv Kh Mizhnar. nauk. konf. / Shynkaruk O. A., Denysova L. V., Stepanenko O. O., Kharchenko L. A., Herasymenko S. O., Holovanova N. L. Kyiv : NUFViSU; 2017. S. 6-335.
9. Iachniuk I. O., Yachniuk Yu. B., Yachniuk M. Yu. Pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia do profesiinoi diialnosti. *Visnyk Chernihiv. nats. ped. un-tu. Seriiia: Pedahohichni nauky. Fizychno vykhovannia ta sport* : zb. nauk. pr. Chernihiv; 2016. 139 (1). S. 71-369.

MAKARENKO L., GAMULA I., CHIZH V. Peculiarities of the use of digital technologies in the training of future physical culture and sports specialists in the professional education system.

The article states that the issue of mastering modern digital technologies and resources and their use becomes one of the main components of the professional training of a modern specialist in the field of physical culture and sports. This is due to the intensive development of society, the need to adapt specialists to new life realities, as well as the introduction of distance learning.

The scientific views of scientists on the issue of modernization of professional training of future specialists in the field of physical culture and sports, which are characterized by diversity, which can be explained by the presence of a significant number of interpretations of concepts that have become widespread in the field of physical culture and sports in recent years, in particular: “education”, “digital competence”, “digitalization”, etc.

The current education system is based on the need to develop the creative abilities of students, which will provide an opportunity to quickly make decisions and solve problems in future professional activities. With this in mind, teachers and students should actively use digital technologies during education in order to increase the efficiency of the educational process.

It is noted that the modern conditions for the organization and implementation of communication between the teacher and students of education require the development and introduction into the educational process of professional higher education professional-oriented program and program-pedagogical tools and courses.

It has been proven that in the field of physical culture and sports, as in many others, there was a need to transition from traditional means to the use of digital technologies, which make it possible to collect, process and transmit information, to carry out self-educational activities and physical culture and health work with the population, qualitatively to change the content, methods and organizational forms of education, engage in the training of highly qualified athletes, etc.

Key words: *the field of physical culture and sports, informatization, digital technologies, interactive educational environment, digital competence.*

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-153.2022.10>

УДК 378.011.3-051

Марищук О. Ю., Коломийцева А. О.

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА

У статті розглянуто особистісно-професійній саморозвиток викладача як вихідне психолого-педагогічне поняття. В межах цього підходу педагогічну діяльність описують з погляду тих вимог, що висувуються до викладача при її виконанні. Приділяється увага до місця особистості викладача в освітньому процесі, до головних шляхів розвитку професійної діяльності викладача згідно з умовами сучасного освітнього процесу, а також шляхам створення такого освітньо-розвиваючого середовища, в якому творча діяльність викладача професіонала відігравала б головну роль. Також розглядається необхідність розвивати прагнення й потребу викладача усвідомити свою особистісну і професійну сутність, місце і призначення в навчальному організмі, що розвивається, готовність до безперервного професійного самовдосконалення. Наголошується на значущості виховання, яке має сприяти розвиткові самостійності мислення і винахідництву, як і розум людини, що розвивається самостійно у дії.

Сьогодні своїми основними завданнями педагогічні колективи вищих навчальних закладів вважають розвиток кожного студента з домінантою індивідуальних і творчих можливостей та формування цілеспрямованої особистості, здатної до саморегуляції передбачення, конструювання власної життєвої стратегії. Виходячи з цього модернізується організація навчально-виховного процесу. Орієнтиром змісту освіти є праця на особистість. В минулому роль учня в системі освіти мала виходити з потреб держави. Сьогодні акценти розставлено